

آیین نامه احراز استعداد های برتر و نخبگی

مصوب پانصد و هشتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۸۵/۰۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی
تاریخ ابلاغ: ۱۳۸۵/۰۷/۰۵ شماره ابلاغ: ۵/۲۸۹۴/ش

مقدمه :

به منظور تحقق بخشیدن به تأکید مقام معظم رهبری در «استفاده صحیح و مناسب از ظرفیت های علمی نخبگان در راستای توسعه همه جانبه کشور» و در اجرای ماده ۴ اساسنامه بنیاد ملی نخبگان درباره «تعریف نخبه و احراز استعداد های برتر و نخبگی افراد» آیین نامه احراز استعداد های برتر و نخبگی تصویب می شود. در این آیین نامه «بنیاد ملی نخبگان کشور» به اختصار «بنیاد» و دو وزارتخانه «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» به اختصار «وزارتین علوم و بهداشت» نامیده می شود.

ماده ۱- هدف

منطقی کردن و تعریف شاخص های علمی، استاندارد سازی معیارها و فرایندهای شناسایی و معرفی نخبگان و استعداد های برتر هر بخش.

ماده ۲- تعریف نخبه و استعداد برتر

۲-۱ «نخبه» به استناد ماده ۴ اساسنامه بنیاد به فرد برجسته و کارآمدی اطلاق می شود که اثرگذاری وی در تولید و گسترش علم و هنر و فناوری و فرهنگ سازی و مدیریت کشور محسوس باشد و هوش، خلاقیت، کارآفرینی و نبوغ فکری وی در راستای تولید و گسترش دانش و نوآوری موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمی و اعتلای جامعه انسانی کشور گردد.

۲-۲ «استعداد برتر» به فردی اطلاق می شود که به صورت بالقوه نخبه بوده ولی هنوز زمینه های لازم برای شناسایی کامل و یا بروز استعداد های ویژه او فراهم نشده است. تبصره ۱: تعاریف فوق شامل استعداد های برتر و نخبگان بخشهای مختلف از قبیل علمی و فناوری، آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، هنری و مدیریتی می باشد.

تبصره ۲: تعریف و شرایط احراز نابغگی و نحوه حمایت از نوابغ توسط بنیاد پیشنهاد و پس از تصویب هیئت امنا به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می رسد.

تبصره ۳: استعداد برتر و نخبگی یک فرآیند پویا است و می بایست تداوم شرایط در دوره های زمانی مشخص در احراز نخبگی معیار قرار گیرد.

□ ماده ۳- فرایند احراز استعداد برتر و نخبگی در حوزه های مختلف

۳-۱- در تعیین و احراز شرایط نخبگی، فرآیندهای تعریف و تجربه شده توسط نهادهای برگزیننده نخبگان هر بخش پذیرفته شده و با جهت گیری علمی و عقلایی سیاست های موجود هماهنگ و معیارهای وضع شده عندالزوم تقویت و یا اصلاح می گردد.

۳-۲- آیین نامه های موجود برای تعیین بهترینها در بخش های مختلف با رویکرد تقویتی مورد اصلاح و تصویب بنیاد قرار خواهد گرفت .

□ ماده ۴- شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی افرادی که دارای یکی از ویژگی های زیر باشند، استعداد برتر یا نخبه شناخته می شوند .

- ۴-۱- برگزیدگان المپیادهای علمی معتبر داخلی و جهانی
- الف (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر جهانی و بین المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان نخبه
- ب (راه یافتگان مرحله نهایی المپیادهای معتبر جهانی بین المللی دانش آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر
- ج (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر بین المللی دانشجویی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه
- د (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانشجویی کشور با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر
- هـ (نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانش آموزی کشور با معرفی وزارت آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر
- ۴-۲- برگزیدگان از میان آزمونهای سراسری
- الف) برگزیدگان از میان رتبه های برتر آزمون های سراسری مقطع کارشناسی از میان ۱۰۰ نفر اول برای رشته های ریاضی و فیزیک، ۵۰ نفر اول برای رشته های علوم تجربی، ۵۰ نفر اول برای رشته های علوم انسانی و ۲۰ نفر اول برای رشته های هنر به عنوان استعداد برتر
- ۴-۳- مخترعان و مکتشفان
- الف (برگزیدگان مسابقات و جشنواره های علمی معتبر داخلی و خارجی از قبیل جشنواره بین المللی خوارزمی، جشنواره جوان خوارزمی و جشنواره علوم پزشکی رازی با معرفی وزارتین علوم و بهداشت و تأیید بنیاد به عنوان استعداد برتر
- ب (برگزیدگان از میان مخترعان و مکتشفان ایرانی که اختراع و اکتشاف آنان در مراجع ذیصلاح داخلی و یا خارجی به ثبت رسیده باشد به عنوان استعداد برتر (بنیاد تعیین کننده مراجع ذیصلاح است).
- تبصره: جشنواره ها و مسابقات علمی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأیید بنیاد معتبر شناخته می شود .

۴-۴- دانش آموختگان

برگزیدگان از میان نفرات اول دانش آموخته رشته های دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) داخل کشور و حوزه های علمیه (سطح یک و بالاتر) با معرفی «وزارتین علوم و بهداشت» و «مدیریت حوزه علمیه قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر

۴-۵- برترین های مسابقات علوم قرآنی

برگزیدگان نفرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآنی داخلی و بین المللی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان استعداد برتر تبصره: تشخیص اعتبار مسابقه با بنیاد است.

۴-۶- شخصیت های برجسته علمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

الف) برگزیدگان از میان محققان ایرانی که بر اساس معیارهای مؤسسات معتبر اطلاعات علمی بین المللی و داخلی به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و یا سایر شاخص های مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملی و بین المللی قرار گرفته اند، با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به عنوان نخبه

ب) برگزیدگان از میان افرادی که برای حل مشکلات ملی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور راهکارهای مناسبی ارائه کرده اند و این راهکارها تجربه شده و نتایج حاصل از آن به تأیید مراجع ذیربط رسیده باشد، با انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر

ج) برگزیدگان از میان افرادی که در هر یک از رشته ها و گروه های علمی اعم از علوم انسانی و معارف اسلامی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی، کشاورزی و هنر، نظریه یا تئوری جدید ارائه کرده و از سوی مراجع معتبر ملی و بین المللی مربوطه، تأثیرگذار شناخته شده باشد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

د) برگزیدگان از میان مؤلفان و مترجمان کتب، نویسندگان مقالات، واعظان و شاعران که آثار فاخر ایشان دارای نقش مهم و تأثیر ویژه در توسعه مرزهای دانش و فناوری یا تربیتی و اخلاقی در حوزه مربوط بوده است، به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴-۷- آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده ادبی و هنری برگزیدگان از میان آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده هنری در حوزه های موسیقی، نقاشی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، معماری و غیره با معرفی مراجع معتبر و انتخاب بنیاد به عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)

۴-۸- اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری

الف) برگزیدگان از میان اعضای هیأت علمی که در مراتب دانشگاهی کار ممتاز و شاخصی را انجام داده اند به عنوان استعداد برتر

ب) برگزیدگان از میان اساتید نمونه و ممتاز در سطح کشور براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

ج) برگزیدگان از میان پژوهشگران نمونه کشوری براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به عنوان استعداد برتر

۴-۹- مدرسین و محققین علوم حوزوی

الف) برگزیدگان از میان مدرسین حوزه های علمیه کشور که تدریس می نمایند، براساس ضوابط شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر

ب (برگزیدگان از میان محققین برتر حوزوی با معرفی شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر

تبصره ۱: در مواردی که برای «برگزیدگان» مرجع ذکر نشده است، مرجع گزینش بنیاد است .

تبصره ۲: بنیاد می تواند از میان برگزیدگان به عنوان «استعدادهای برتر» افرادی را به عنوان «نخبه» معرفی نماید .

ماده ۵:

پیشنهاد استعداد برتر و نخبگی می تواند هم از سوی افراد واجد شرایط و هم از سوی نخبگان و استعدادهای برتر شناخته شده و هم از سوی نهادها و سازمانها به بنیاد صورت گیرد.

ماده ۶:

نحوه حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان و سایر موارد براساس آیین نامه ها و ضوابطی خواهد بود که مطابق بند ۱۱ ماده ۹ اساسنامه بنیاد توسط هیأت امناء بنیاد ملی نخبگان پیشنهاد و به تصویب می رسد .

ماده ۷:

موارد خاص و همچنین موارد پیش بینی نشده یا دارای ابهام در شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی و مراجع تأیید کننده بنا به تصویب هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد بود .

ماده ۸:

این آیین نامه در ۸ ماده و ۷ تبصره در جلسه ۵۸۹ مورخ ۸۵/۶/۱۴ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و هرگونه تغییر در مفاد آن منوط به پیشنهاد هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان کشور و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.

